

Seksmigratie als deel van de overlevingseconomie in Nigeria

Sophie Samyn

MO*papers is een serie analyses die uitgegeven wordt door Wereldmediahuis vzw. Elke paper brengt fundamentele informatie over een tendens die de globaliserende wereld bepaalt. **MO*papers** worden toegankelijk en diepgaand uitgewerkt.

MO*papers worden niet in gedrukte vorm verspreid. Ze zijn gratis downloadbaar op www.mo.be. Bij het verschijnen van een nieuwe paper wordt een korte aankondiging gestuurd naar iedereen die zijn of haar e-mailadres bezorgt aan mopaper@mo.be (onderwerp: alert)

Sophie Samyn werkte enkele jaren in vluchtelingencentra in Italië en België. In functie van een masterproef voor de Master Conflict en Development deed ze literatuuronderzoek, interviews met deskundigen en uitgebreide carrière-interviews met Edovrouwen in Nigeria en België. Deze paper is gebaseerd op haar masterproef *Indentured sex work migration from Edo State to Europe*; Navigation in violent Contexts, Ugent 2018.

Redactieraad **MO*papers**: Lieve De Meyer (eindredactie), Rudy De Meyer (11.11.11), Gie Goris (MO*), Gijs Justaert (Wereldsolidariteit), Emiel Vervliet (hoofdredactie MO*papers).

Informatie: mopaper@mo.be of MO*paper, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Suggesties: emiel.vervliet@telenet.be

Wereldmediahuis is ook uitgever van het printmagazine MO*, de mondiale nieuwssite www.MO.be, en van de nieuwsbrief eMO* (tweemaal per week). Verder organiseert de vzw MO* lezingen en mondiale cafés.

Overname van de teksten is toegestaan mits toestemming van auteur en uitgever.

INLEIDING: BENIN CITY, JULI 2017

» Ciao bella! roept Grace me toe wanneer ik binnenwandelen in het restaurant waar ze kokkin is. Ze ziet er afgeleefd uit en met haar glazen oog zelfs wat akelig. De dag ervoor vertelde ze me dat ze een periode in Europa had gewoond. Voor 'zaken'. Ik bestel een bord pikante jolofrijst en ze komt bij me zitten. Wanneer ik wil vertrekken, pakt ze mijn arm vast en vertelt me dat ze eigenlijk als straatprostitutie werkte in Italië. Drie jaar lang prostitueerde ze zich om haar schulden af te betalen aan de 'sponsors' die haar daar hadden gebracht. "Het was hard..." zegt ze, "maar het was het waard! Hier is er niks." Op het einde vertelt ze me nog dat ze nu haar dochter naar Spanje heeft gestuurd om hetzelfde lot te ondergaan. Ze lacht trots...

Deze anekdote illustreert meteen de complexiteit van de Nigeriaanse seksmigratie. Sinds de jaren 1990 migreren grote aantallen meisjes uit de Zuid-Nigeriaanse staat Edo naar Europa. Nadat ze illegaal Europa binnenkomen, worden ze tewerkgesteld in de prostitutie. Hun eerste bestemming was Italië, maar later gingen ze ook naar Spanje, België, Nederland en andere landen. Ze vormen veruit de grootste groep Afrikaanse sekswerkers in Europa, hoewel precieze aantallen onmogelijk te achterhalen zijn, omdat de vrouwen meestal geen legaal verblijfsstatuut hebben.

In 2016 arriveerden zo'n 11.000 Nigeriaanse vrouwen via Libië in Italië. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) denkt dat 80% van hen in de seksindustrie terecht komt. Ze zijn meestal tussen 13 en 26 jaar oud en de grote meerderheid is afkomstig uit de staat Edo in Zuid-Nigeria. Daar wonen vooral de etnische groepen Edo – ook Bini en Benin genoemd, nvdv. – en Esan. Er wordt wel eens gezegd dat iedere familie in de dorpen rond Benin City, de hoofdstad van Edo, een dochter in Europa heeft. Deze vrouwelijke migratie heeft het sociale en economische weefsel van de lokale samenleving diepgaand beïnvloed. Eens de vrouwen in Europa zijn, beginnen ze hun 'schuld' – tussen dertig- en zestigduizend euro – af te betalen aan de 'sponsors' die hun trip hebben georganiseerd. Ze worden hiervoor tewerkgesteld als prostitutie.

Toen dit fenomeen aan het eind van de jaren 1990 werd ontdekt, werd het gekaderd als 'mensenhandel' en als een criminele activiteit die moet worden gestopt. Er werden speciale politie-eenheden opgezet om netwerken van mensenhandelaars op te sporen en er werd een slachtofferstatuut gecreëerd voor de bescherming van de vrouwen. Maar de populariteit van het migratietraject, ondanks het gewelddadige en uitbuitende karakter ervan, de weigering van veel 'slachtoffers' om gered te worden en de rol van Edovrouwen in de organisatie van deze activiteiten wijzen erop dat dit verhaal ook nog andere dimensies heeft.

Het mensenhandelskader miskent enkele structurele factoren die bijdragen tot het succes van deze business. Het reduceert het hele fenomeen tot een zaak tussen zwarte mensen: de één een meedogenloze crimineel en de andere een arm slachtoffer. De wereldwijde ongelijkheid en relatieve deprivatie als *push- en pull*-factoren die migratie vanuit West-Afrika naar Europa in het algemeen stimuleren, verklaren al meer. Maar ze schieten nog te kort om de complexiteit van deze vorm van 'gedwongen seksmigratie' te vatten. Om een beter begrip te krijgen, moeten we het fenomeen benaderen vanuit het oogpunt van de Edovrouwen zelf. De hele ervaring, van bij het begin, zoals zij die beleven. Dan wordt al snel duidelijk dat hun uiteenlopende motieven en heterogene ervaringen moeilijk onder één noemer te vatten zijn.

Wat drijft deze gedwongen seksmigratie? Waarom is ze zo succesvol? Wie wordt er beter van? In deze paper gaan we op zoek naar antwoorden. Door levensverhalen te verzamelen in België en Nigeria, na een uitgebreide literatuurstudie en interviews met experts die deze 'mensenhandel' al jaren onderzoeken, komen andere dynamieken aan het licht die deze migratie stimuleren. Het resultaat is geen algemene waarheid maar een verhaal, van in Benin City doorheen de woestijn naar Europa en uiteindelijk weer terug, dat ruimte laat voor subjectieve ervaringen en verbeelding. Twee zaken die we vaak vergeten als het over migranten gaat.

DE NIGERIAANSE CONTEXT

Benin City is de hoofdstad van de staat Edo, een van de 36 staten in Nigeria. Het koninkrijk Benin kende een rijke geschiedenis en een complexe maatschappelijke structuur. Het was een patriarchale samenleving waarin vrouwen geen erfenisrechten hadden. Prekoloniale tradities en gewoonten zoals geheime genootschappen en traditionele religie bestaan er nog altijd, naast modernere instellingen als pinksterkerken en de federale staat. De Oba is de religieuze en politieke leider van het Edovolk en hoewel hij vandaag enkel een ceremoniële functie vervult, blijft hij voor de meeste mensen een belangrijke autoriteit, bijvoorbeeld op het vlak van rechtspraak.

In 1897 werd het Edokoninkrijk onder de Engelse koloniale bezetting geïntegreerd in Nigeria. Belastingen, bureaucratie en de monetarisering van heel wat activiteiten in een context die werd gekenmerkt door ruilhandel en het ontbreken van het onderscheid tussen publiek en privé-eigendom, leidden tot corruptie, concurrentie en een groeiende kloof tussen rijk en arm. De invoering van een koloniale wetgeving, die nauwelijks gekend was en als weinig legitiem werd beschouwd, en van de christelijke religie zetten het traditionele rechtssysteem, dat gebaseerd was op onderhandelingen met de spirituele wereld, onder druk.

De heersende klasse sloot allerlei betwistbare deals met buitenlandse bedrijven, terwijl er nauwelijks industriële ontwikkeling plaatsvond. Heel wat mensen trokken van het platteland naar de stad, omdat het nu eenmaal gemakkelijker is om geld te verdienen met handel dan met landbouw. In die context werd een soort pleegstelsel uitgebouwd waarin economisch minder bedeelde plattelandsfamilies kinderen naar verwanten en vrienden in de stad stuurden om hun kansen op onderwijs, scholing en werkgelegenheid te verbeteren. Prostitutie werd traditioneel niet geaccepteerd in Edo, maar nam toe als een manier voor vrouwen om een inkomen te verwerven.

DE GEVOLGEN VAN DE OLIEBOOM EN DE OLIECRISIS

Na een decennium van onrust na de onafhankelijkheid werd Nigeria in de jaren 1970 als gevolg van de olieboom op slag het rijkste land van Afrika. De economische vooruitzichten waren onbegrensd en het 'Nigerianisme' was geboren, een vorm van patriottisme dat ervan uitging dat Nigeria een speciale plaats had in de wereld. De regering investeerde in prestigeprojecten en overal schoten universiteiten uit de grond. De Nigeriaanse economie bloeide, op basis van een overgewaardeerde wisselkoers doordat de lokale munt, de naira, werd ondersteund door olie en door een onverzadigbare dorst naar geïmporteerde goederen, die kunstmatig goedkoop waren door de overgewaardeerde naira. De Nigerianen verstonden nauwelijks waar al die weelde en rijkdom plotseling vandaan kwam. Maar de drang naar geld, veel geld werd een allesoverheersende beweegreden, ten koste van alles. Aan het einde van de jaren 1970 telde het land een recordaantal afgestudeerden voor wie er geen werk was en zo kwam stilaan de emigratie van jonge Nigerianen op gang.

De economische voorspoed bleek van korte duur en met de val van de olieprijs in 1981 begon een diepe economische crisis. De regering had helemaal niet geïnvesteerd in duurzame industriële ontwikkeling en infrastructuur en de schulden hoopten zich op. De naira werd gedevalueerd, van pariteit met de Amerikaanse dollar tot 140 naira voor een dollar in 1994, en dit vormde een bijkomende stimulans voor migratie. In de jaren 1980 en 1990 verlieten de Nigerianen massaal hun land, op zoek naar buitenlandse deviezen en een beter leven. Ze vertrokken met weinig bagage. Wat ze hadden, waren *brains* en een ondernemingsgeest als dam tegen mislukking. Er vormde zich voornamelijk een grote diaspora in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Italië, maar ook in Nederland, Ierland, Duitsland en België. Op die manier ontstonden sterke transnationale netwerken die van strategisch belang waren in een context van globalisering.

De mensen uit de staat Edo kwamen vooral in Italië terecht. Zowel mannen als vrouwen gingen in Campania werken in de tomatenplantages, handelden in kleding en juwelen of kwamen als christelijke pelgrims met een toeristenvisum het land binnen. Eerder hadden Italiaanse bedrijven die betrokken waren bij de wederopbouw van Benin City na de Biafraanse oorlog (1967-1970 – nvdr.) Edovrouwen meegenomen naar Italië. In die dagen ontdekten de vrouwen uit Edo de lucratieve sector van de prostitutie, waarin ze de markt deelden met Oost-Europese vrouwen.

De eerste sekswerkers in Italië werden later de eerste ‘madams’ of ‘sponsors’, die jonge meisjes overbrachten om als prostituee te werken. Die zogenaamde pioniers controleerden al snel de toegang tot de sector om die zoveel mogelijk in de handen van Edovrouwen te houden.

HET ONTSTAAN VAN EEN LENING- EN SCHULDSYSTEEM

In de jaren 1990 werd in Europa een strikter migratiebeleid ingevoerd en werd het duurder om te reizen, waardoor een systeem van leningen en schulden ontstond. Wat oorspronkelijk werd beschouwd als een vorm van solidariteit, het faciliteren van de overtocht door geld voor te schieten, werd steeds meer een lucratieve onderneming waarmee veel geld te verdienen viel. De daaruit volgende modus operandi is welbekend. Meisjes van 15 tot 25 jaar worden gerekruteerd door een familielid of

kennis die voor een madam in Europa werkt. Vooraleer de vrouw het land verlaat, wordt een pact gesloten in een traditioneel heiligdom waarin zij zweert haar schulden – de reiskosten plus interest – terug te betalen en loyaal te blijven tegenover haar sponsor. Tijdens haar reis naar Europa wordt ze vergezeld door een trolley, een Nigeriaanse man die de reis organiseert. De tocht loopt over land, via Marokko of Libië, of via de lucht, met valse documenten. Bij aankomst in Europa ontmoet het meisje haar madam en wordt ze tewerkgesteld als prostituee tot ze haar schulden heeft afbetaald.

Deze lucratieve onderneming, vooral gerund door vrouwen, heeft zowel economisch als sociaal veel lokale gemeenschappen in Edo veranderd. Eens de netwerken en de infrastructuur waren uitgebouwd, werd de migratiestroom bovendien verder gestimuleerd. Ondanks de toegenomen operaties tegen de mensenhandel is deze activiteit, met wat kleine aanpassingen, blijven groeien. Niet alleen de sponsors verdienen er geld mee, er zijn ook nog andere circuits die baat hebben bij de mobiliteit van deze vrouwen: de families en de lokale economie via het gespaarde geld dat de vrouwen naar het land terugsturen, mensensmokkelaars, de hulpsector voor slachtoffers van de mensenhandel en de veiligheidssector die instaat voor de opsluiting en repatriëring van migranten. Verder is algemeen bekend dat traditionele en evangelische priesters, net als immigratieambtenaren en rechters, hun deel van de buit opeisen.

HET LEVEN IN BENIN CITY

GEVANGEN AAN DE ANDERE KANT

“Ik heb nooit de andere kant gezien. Ik heb mijn vader nooit gekend. Groeide op met mijn moeder. We woonden met acht in één kamer. We waren echt arm. We kweekten groenten en sprokkelden hout en gingen om de vier dagen naar de markt. Ik zorgde ook nog voor een paar oudere vrouwen omdat we anders niet rondkwamen. Mijn broer was in de leer in de stad om automonteur te worden. Hij maakte een meisje zwanger en de tweeling kwam bij ons in het dorp terecht. Toen ik zeven was, had ik een kind op mijn rug en een yam op mijn hoofd. We hebben nooit de andere kant van het leven gekend.”

Wendy's verhaal illustreert hoe het is om op te groeien in Benin City. Tot een sociale groep behoren en de juiste connecties hebben, betekent status en die kun je kopen voor de juiste prijs, als je er het geld voor hebt. Rijkdom is het statussymbool en de elite pronkt graag met haar extravagante weelde. De meerderheid van de mensen is echter uitgesloten van die levensstijl en leeft in armoede. De ‘andere kant’ in Wendy's getuigenis verwijst naar een verbeelde wereld met aan de ene kant armoede, gebrek aan onderwijs en een afwezige vader, en aan de andere kant een onbekende maar onbereikbare weelde. Meisjes die wel naar school kunnen gaan, hebben vaak onrealistische dromen wan-

neer ze de schoolbanken verlaten en voelen zich geremd in hun sociale mobiliteit, in een context waarin loonarbeid afwezig is. Hun hang naar succes is vaak een reden om de overtocht te maken. Maar een gemiddelde Edovrouw kan vandaag onmogelijk legaal naar Europa reizen. De kosten zijn te hoog en het verkrijgen van een visum is al helemaal uitgesloten – en dat voor een volk met een traditie van migratie en nauwe banden met de diaspora in Europa.

ONVEILIGHEID EN WANTROUWEN

Armoede en werkloosheid zijn niet uniek voor Nigeria, maar het niveau van geweld, corruptie en georganiseerde misdaad – vooral in het zuiden – overtreft veruit dat in andere Afrikaanse landen. Vaak wordt gezegd dat Edomensen niet te vertrouwen zijn, maar ter plaatse ervaar je een soort radeloosheid tegenover het alomtegenwoordige geweld en het corrupte apparaat van politie en justitie. Dat voedt een atmosfeer van wantrouwen en onveiligheid waarin iedereen voortdurend op zijn hoede is. Bovendien zorgt ook het geloof in het bestaan van een onzichtbare wereld die wordt bewoond door goden en geesten, in deze context, voor een gevoel van kwetsbaarheid voor de woede en de nijd van anderen. In sommige tempels kunnen mensen de priester vragen om geesten op te roepen om anderen pijn te doen of zelfs te doden – dit gebruikt wordt juju genoemd, of voodoo voor een Europees publiek.

Dit komt ook tot uiting in het verhaal van Abbie, de dochter van een succesvol middenstandsgesin: “Op een bepaald moment werd mijn moeder ziek en moest ze alles verkopen wat we hadden. Mijn vader gebruikte alle spaargeld voor haar behandeling. Mijn moeder moest thuisblijven, alles was weg. Het was niet normaal, het kwam door voodoo. Mijn moeder had een heel grote winkel, ze verkocht voedingswaren, drank en kleding, alles ging haar voor de wind en ze had haar eigen huis. De mensen waren jaloers.” In Abbies beleving heeft het succes van haar familie andere mensen kwaad gemaakt. Ze wijt de ziekte van haar moeder, die uiteindelijk tot het failliet van de familie leidde, aan de tussenkomst van geesten die zijn opgeroepen door mensen die hun geen succes gunden. Abbie ervaart haar directe omgeving als vijandig.

Voor sommigen begint het wantrouwen zelfs in de eigen familie. Als je rondtoert in Benin City, zie je dat op de muren van nogal wat huizen *This house is not for sale* geschilderd staat. Blijkbaar verkopen familieleden soms een eigendom zonder medeweten van de eigenaar om aan geld te komen om naar het buitenland te gaan. Economische tegenspoed heeft sociale consequenties en er bestaat heel wat rivaliteit tussen broers en zussen, waardoor de eigen familie soms ervaren wordt als de meest gewelddadige sociale instelling.

HET VERLANGEN OM TE MIGREREN

In een situatie van structureel, spiritueel en crimineel geweld hebben vrouwen maar beperkte keuzemogelijkheden. Alle vrouwen met wie we voor dit onderzoek hebben gesproken, zelfs diegenen die in een migratietraject gedwongen werden, waren blij om naar Europa te gaan. Bang maar blij. Migratie spreekt tot de verbeelding van de meeste Edojongens en -meisjes. Zij stellen zich daar allerlei nieuwe toekomstmogelijkheden bij voor.

Europa wordt beschouwd als een plaats zonder *wahala* of problemen en zorgen, waar alles werkt, waar de overheid zorgt voor de mensen, waar er werk is en vooral waar je buitenlandse deviezen kunt verdienen. “In Nigeria kun je niks aanvangen met een naira, in Europa kun je met 1 euro tenminste een brood kopen”, zei Rose me. Het illustreert het psychologisch effect dat een fluctuerende munt kan hebben. Mensen zijn hongerig naar euro's, ponden en dollars, omdat die betrouwbaar zijn. De vrouwen hoopten te werken in een winkel of een salon, of voort te studeren, geld naar huis te sturen en uiteindelijk naar huis terug te keren. De meesten wisten dat andere meisjes in de prostitutie zaten, maar dachten dat het voor hen anders zou uitdraaien of zagen het als een tijdelijke situatie, tot ze ander werk zouden vinden. Ze waren bereid om iets op te offeren voor het Europa waar ze van droomden!

Migratie, in een context van deprivatie, is gebaseerd op hoop. *Travelling* is in Benin City overal aanwezig. Posters die gratis visa aanprijzen, mensen die paspoorten verkopen op de markt en schamele reisbureautjes zijn enkele van de tekenen die erop wijzen dat deze stad *the place to be* is om te emigreren. Heel veel

families hebben een familielid 'overzee'. Verhalen over succesvolle migratie-ervaringen en families die het beter doen omdat hun kinderen geld naar huis sturen, zijn wijdverspreid. Minder succesvolle migratieverhalen, laat staan over mensen die sterven op zee of gedeporteerd worden, hoor je niet. Nigerianen in Europa poseren op facebook naast dure auto's van mensen die ze niet kennen. Alleen al het feit in Europa te zijn, een buitenlandervaring te hebben, kan je status verhogen, want het betekent dat je uiteindelijk wel geld zult binnenbrengen. 'Overzee gaan' beantwoordt dus ook aan een drang naar erkenning, om iemand te worden. Sommige vrouwen vertrekken voor het avontuur, terwijl de meesten het doen om respect af te dwingen en bij te dragen tot een betere toekomst van hun familie en hun kinderen. Maar niet alle meisjes vertrekken. Het verlangen om te migreren is een beslissende factor voor het succes van de gedwongen prostitutiemigratie.

MEISJES, JULIE KUNNEN LATER BETALEN!

Wanneer Edomannen willen migreren, moeten ze de smokkelaars op voorhand betalen: met spaarcenten, met geld uit de verkoop van een huis of met wat ze onderweg verdienen. Dat geldt niet voor vrouwen. Zij krijgen een georganiseerde trip aangeboden naar hun favoriete bestemming. Ze hoeven zich geen zorgen te maken over een visum of geld, alles is voorzien: een aanbod dat moeilijk te weerstaan valt. Ze krijgen wel weinig of geen informatie over hoe ze zullen reizen, waar ze zullen terechtkomen en hoe ze in hun levensonderhoud zullen kunnen voorzien. De meesten ervaren dit niet echt als problematisch. In Edo worden meisjes grootgebracht om niet te veel vragen te stellen, vooral niet aan mensen die ouder zijn.

De meeste vrouwen worden zelf benaderd in Edo, maar er zijn er ook die hun vrienden in Europa contacteren en rondvragen naar sponsors die sowieso heel toegankelijk zijn. De voorgestelde lening van 30.000 tot 60.000 euro is een abstract bedrag dat ze binnen de kortste keren denken te kunnen terugverdienen. De meeste meisjes vinden het ook normaal dat hun sponsors een garantie willen voor het geld dat ze investeren. In Benin City is het gebruikelijk om een deal of contract te sluiten in een traditioneel heiligdom. Er wordt een overeenkomst opgemaakt die

stelt dat de vrouw in kwestie haar reiskosten plus interest zal terugbetalen vanaf het moment dat ze in Europa is.

MEDEPLICHTIGHEID VAN DE GEMEENSCHAP

Esthers oudere zus ging in de jaren 1990 naar Italië en heel de familie was daar blij om. Ze zond regelmatig geld naar huis en Esther kon naar school. Toen er geen betalingen meer kwamen, besliste de familie dat het Esthers beurt was om naar Europa te gaan en veel geld te verdienen. Eens in Italië besepte ze wat haar zus jarenlang had doorstaan. Ze begon zich net als haar zus te prostitueren om haar schuld van 40.000 euro af te betalen.

"Mensen zijn onwetend, dat is het probleem. Ze denken dat je het hebt gemaakt als je in Europa bent. Je kunt niet klagen als je in Europa bent. Ze zullen je niet geloven," vertelt ze. In Edo is er een vorm van collectieve medeplichtigheid wanneer het over gedwongen prostitutiemigratie gaat. Mensen in Benin City hebben over het algemeen weet van de prostitutie en beschouwen het als iets wat de moeite loont, omdat velen er van mee profiteren. In de jaren 1990 zong de bekende Edozanger Ohenhen de lof van de sponsors die meisjes meenamen naar Europa. Al zijn er ook vrouwen die de overtocht zelf organiseren en pas na aankomst hun familie verwittigen, als verrassing.

EEN HELLETOCHT

Eens de meisjes Benin City verlaten, zijn ze overgeleverd aan hun gids of *trolley*. De meesten hebben nooit gereisd en de hele ervaring is bijzonder bevreemdend. De vrouwen vertellen dat ze plots vertrokken, 's nachts en zonder verwittiging. Vooraf noch tijdens de reis kregen ze enige informatie over hoe de trip zou verlopen. De meesten kwamen over land, via Libië of Marokko, terwijl enkelen met het vliegtuig kwamen. Elk traject kende zijn eigen uitdagingen. Viviane werd onvoorbereid in haar huis opgepikt voor een lange reis richting Ivoorkust. Daar kwam ze vast te zitten, omdat iemand ervandoor was met een deel van haar reisgeld. Ze werd verkracht en geslagen en sliep er op straat tot een man haar een bed aanbood als ze zich zou prostitueren. Acht maanden lang werd dit haar realiteit, voor ze eindelijk op het vliegtuig naar Europa werd gezet. "Toch kan ik niet klagen," vertelt ze, "degenen die door de woestijn moeten, hebben het nog veel moeilijker."

De meeste vrouwen gingen echter wel door de woestijn en enkel diegenen die de tocht overleven, kunnen hun verhaal vertellen. “We verbleven een maand in Duruku in Niger, zonder voedsel, zonder water om te drinken of ons te wassen. Toen we eindelijk vertrokken, hadden we een auto-ongeval. We zaten met 38 in een landcruiser die overkop ging. Veel mensen stierven of raakten gewond. Na vier dagen wachten in de woestijn werden we teruggebracht naar Duruku, waar we moesten wachten op extra geld van de sponsors om opnieuw te kunnen vertrekken. In Tri-

poli werden we opgesloten en vroegen ze opnieuw geld. Het was een vreselijke ervaring. Ze doodden veel mensen en verkrachten de meisjes. Maar er is geen weg terug, als je zegt dat je terug wilt, droppen ze je gewoon in de woestijn.” Sara’s verhaal is herkenbaar en het verhaal van vele migranten die via Libië naar Europa komen. Iedereen is het erover eens: “Eens je de ‘rivier’ (= de Middellandse Zee) over bent, kunnen ze je niet meer terugsturen, dat is echt onmenselijk.”

DE PRIVÉSECTOR ALS MOTOR – HOE LAAT JE DIE AANSLAAN?

» SCHULDENLAST

Wanneer de vrouwen in Europa aankomen, nog getraumatiseerd door de overtocht, krijgen ze weinig tijd om te dagdromen. Ze hebben een schuld te vereffenen en worden tewerkgesteld in de prostitutie. Omdat ze geen papieren hebben, zijn ze volledig afhankelijk van de grillen van hun sponsor, meestal een madam die in Europa verblijft. Die madams kunnen via een netwerk van smokkelaars een meisje bestellen voor circa 1500 euro. Er zijn allerlei soorten madams. Sommigen zijn vriendelijk, gunnen hun meisjes enige vorm van autonomie en zijn zelfs bereid om te onderhandelen over het bedrag van de schuld. Anderen mishandelen de vrouwen en geven ze aan bij de politie als ze niet langer geld opbrengen. Oorspronkelijk leefden de meisjes samen met hun madam, maar vandaag worden ze regelmatig verplaatst naar andere locaties in Europa om er te werken in verschillende situaties – op straat, in een vitrine, in privéhuizen.

Bij het afsluiten van de overeenkomst in Benin City werden allerlei beloften gedaan: reizen per vliegtuig, kansen op onderwijs, interessant werk. Pas na aankomst in Europa begrijpen de meisjes de omvang van hun schuld en beseffen ze op welke manier ze geacht worden geld te verdienen. Sommigen geven hun eigen onwetendheid de schuld, anderen voelen zich misleid en bedrogen. Bij het sluiten van de overeenkomst moeten de meisjes een eed zweren en worden er rituelen uitgevoerd die bijzonder effectief zijn om de meisjes aan hun beloften te

houden. De traditionele heiligdommen vormen een deel van het lokale rechtssysteem en wanneer iemand naar het buitenland vertrekt, is het normaal om bescherming van de spirituele wereld te vragen. Bovendien biedt het ritueel een garantie van loyaliteit tegenover de sponsor, wat niet per se als problematisch wordt ervaren. In realiteit gaat het echter om een inherent gewelddadige overeenkomst, die wordt gesloten tussen twee partijen in een zeer ongelijke machtspositie. Het pact kan trouwens erg gewelddadige repercussies hebben: krankzinnigheid, ziekte of zelfs de dood voor henzelf of hun familieleden.

In veel gevallen worden de meisjes door hun madam en haar entourage misbruikt en onder druk gezet. Als ze niet presteren zoals van hen wordt verwacht, worden ze vaak geslagen en vernederd. De meeste vrouwen hebben littekens op de armen, de rug, in het gezicht.

De vrouwen komen zonder visum Europa binnen. Een realiteit die ze pas ontdekken wanneer ze hier zijn. Door de dreiging van arrestatie, opsluiting en deportatie voelen ze zich misdadigers. Sommige vrouwen vragen politiek asiel aan, maar de meesten leiden een onzichtbaar bestaan in een preciaire situatie. Doordat ze geen verblijfsvergunning hebben, voelen ze zich “niet gewild, niet toegestaan om hier te verblijven”, zonder veel kennis van de werking van migratiediensten en politie. Bovendien worden ze geconfronteerd met hun huidskleur en wat het in Europa betekent om zwart te zijn. Ze zien de

gesegregeerde samenleving rondom hen en ervaren voor het eerst racisme. De vrouwen worden afhankelijk van de Nigeri-
aanse gemeenschap of collega-sekswerkers, en dat werkt hun
sociaal isolement nog verder in de hand. Hun contact met de
lokale bevolking beperkt zich vaak tot hun klanten.

ONTSNAPPEN OF LOYAAL BLIJVEN

De pijnlijke ervaring om vast te zitten in een onderdrukkende
omgeving en toch te blijven geloven in het manna dat Europa
te bieden heeft, leidt tot heel verschillende reacties. Sommige
meisjes doorbreken hun belofte, omdat ze zich misleid voelen,
omdat ze misbruikt worden en de prostitutie hun te zwaar valt.
Maar omdat ze in de illegaliteit leven, riskeren ze vaak van de
regen in de drop terecht te komen.

Lily had nooit vermoed dat ze drie jaar in Europa zou blijven.
Ze slaagde er ook nauwelijks in om wat geld naar huis te stu-
ren. Maar in haar wanhoop om haar kinderen thuis terug te
zien, verbrak ze haar contract. Gloria ontsnapte nadat ze zeven
maanden had gewerkt voor een erg gewelddadige madam. “Ik
zei bij mezelf dat ik nog liever in Nigeria ging sterven dan hier
in alle vergetelheid kapot te gaan,” vertelt ze. Wanneer vrou-
wen ontsnappen, riskeren ze echter repercussies van hun
sponsors, zowel voor henzelf als voor hun familie. Bovendien
doorbreken ze dan een overeenkomst die werd gesloten vol-
gens hun tradities, vaak met hun ouders en de hele gemeen-
schap als getuige.

Het merendeel van de vrouwen blijft loyaal aan hun overeen-
komst door hun schulden tot het einde af te betalen. De mees-
ten kunnen van bij het begin al kleine bedragen naar huis stu-
ren. Volgens sommige auteurs bestaat er in Edo een soort
opofferingslogica: een logica die rechtvaardigt dat één van de
kinderen zich opoffert voor de familie. Handelingen zijn er
veel meer collectief gemotiveerd en lijden voor het welzijn van

de familie kan een vrouw een zekere voldoening geven. Som-
mige vrouwen nemen drugs of beginnen te drinken om hun
tijdelijke beproeving te kunnen doorstaan. Voor velen betekent
loyaal zijn ook blijven geloven dat ze eindelijk zullen beloond
worden nadat hun schulden afbetaald zijn. Wendy vertelde me
dat het een obsessie wordt om zoveel geld door je handen te
zien gaan en te bedenken dat dit straks allemaal van jou is.

De meisjes hebben vaak een complexe relatie met hun spon-
sor. “Ik doe wat ze zegt, want ze is mijn baas. Uiteindelijk heeft
ze het mogelijk gemaakt dat ik naar Europa kon komen. Ik ben
haar dankbaar,” zegt Rose, die vertrok toen ze amper zestien
was. En Vivian vertelt: “Mijn zus en een vriendin waren mijn
madams. Zij betaalden mijn overtocht. Toen ik erachter kwam
wat ik moest doen, ben ik heel kwaad geworden. We spraken
twee jaar lang niet met elkaar, maar ik betaalde mijn schuld.
Mijn zus had hetzelfde doorstaan en daardoor was ik naar
school kunnen gaan. Uiteindelijk hielp zij me ook om papie-
ren te krijgen, ze heeft me echt geholpen.” Hoewel ze tegen
haar wil in de prostitutie terecht kwam, begreep Vivian dat het
nu haar beurt was.

Edomeisjes die de gewelddadige overtocht hebben gemaakt en
hier overgeleverd zijn aan de willekeur van hun sponsor en in
een context van sociaal isolement en de constante dreiging van
deportatie leven, ontwikkelen een gevoel van wantrouwen
tegenover anderen. Ze geloven niet dat andere mensen het
beste met hen voor kunnen hebben en denken dat ze kwets-
baar zijn voor het misbruik van anderen als ze zich blootgeven.
Om hun eigen migratieproject en dromen te beschermen,
gaan ze hun identiteit en levensverhaal aanpassen naargelang
van de situatie waarin ze zich bevinden. Op die manier behou-
den ze een vorm van controle over hun eigen leven. In de hulp-
sector waar meisje geacht worden de ‘waarheid’ te vertellen,
wordt dit vaak als problematisch ervaren.

VRIJGEKOCHT

Veel vrouwen slagen er nooit in hun schulden af te betalen. Gedeporteerd, gek of uitgeput stopt hun migratiecarrière. Maar als het wel lukt, ontstaan er plotseling mogelijkheden om van status te veranderen, zowel in de diaspora als aan het thuisfront in Nigeria. In een voor hen vreemde Europese context blijven ze tactisch manoeuvreren in verschillende omgevingen en passen ze navenant hun identiteit aan. Maar in Nigeria zijn ze niet langer machteloos. De combinatie van een gewelddadige ervaring in gedwongen prostitutie en de nabijheid van een Europese levensstijl maakt hen uitzonderlijk ambitieus en gulzig naar een ander leven.

EEN ONAFHANKELIJK BESTAAN

Recente studies in Nederland en Frankrijk wijzen uit dat lang niet alle Nigeriaanse prostituees een schuldcontract hebben. Eén van de vrouwen vertelt: “Er is veel geld te verdienen. Dat is het probleem. Het is als een ziekte, iets in jezelf waaraan je niet kunt weerstaan. Je bent gewend geraakt aan het vele geld dat er mee te verdienen valt en als iemand je zegt dat je 500 euro kunt verdienen met ander werk, is dat niet evident.”

Om zoveel mogelijk klanten aan te trekken, is het belangrijk om er goed uit te zien. Het aanbod van goedkope Chinese hak schoenen, glitterkleren en *extensions*, symbolen van de westerse levensstijl waarvan ze thuis droomden, is voor de meisjes ongekend. Voor sommigen wordt de koopdrang een verslaving. In Benin City zeggen ze ook *Europe freshens the skin*, en heel wat vrouwen gebruiken dan ook verblekende huidcrèmes. Die nieuwe levensstijl, in combinatie met het voort onderhouden van hun familie, zorgt er vaak voor dat vrouwen in de prostitutie blijven werken nadat ze hun schulden hebben afbetaald. De prostitutie is vaak het enige werk dat ze kennen en het betaalt meer dan ze met een andere baan als zwarte, ongeschoolde vrouw zouden verdienen. Vrouwen die als zelfstandig prostituee willen werken, blijven echter afhankelijk van iemand die hen een prostitutieplaats biedt en zijn dus kwetsbaar voor uitbuiting.

TERUGKEREN TEGEN WIL EN DANK

Er is ook de druk van de familie om verder geld op te sturen. Gloria koos ervoor om zich niet langer op te offeren voor haar familie en overwon haar schaamte door haar familie openlijk te vertellen over de harde realiteit waarmee ze in Europa werd geconfronteerd. Haar situatie als straatprostituee in het zuiden van Italië onder toezicht van een zeer gewelddadige ‘madam’ was voor haar niet meer leefbaar en ze keerde naar Nigeria terug. Haar familie was aanvankelijk terughoudend, maar toen ze zagen hoe ze eraan toe was, accepteerden ze haar weer in de familie.

Vivian heeft besloten om te breken met haar familie. Acht jaar lang stuurde ze geld op, maar het is nooit genoeg. “Het is tijd om aan mezelf te denken,” vertelt ze.

LIEFDE EN VERLEIDING

Het enige contact dat Edovrouwen in Europa hebben met de lokale bevolking, is vaak met hun klanten. De vrouwen worden meester in het bespelen van de ambiguïteit tussen de zakelijke transactie en een zekere vorm van affectie, waarbij sommige mannen zelf als het ware slachtoffer worden van dergelijke relaties. Veel vrouwen gaan relaties aan met ‘witte’ mannen die hen financieel ondersteunen in ruil voor een geveinsde verliefdheid. In Nigeria is het trouwens niet ongebruikelijk dat mannen voor een vrouw zorgen in ruil voor seksuele gunsten. Deze vorm van transactionele seks kan niet zomaar als prostitutie worden bestempeld, omdat het gebeurt met wederzijdse toestemming en gepaard kan gaan met een zekere vriendschap of zelfs liefde. De meisjes hebben vaak een vast ‘zwart’ vriendje dat hen beschermt en voor hen zorgt.

ERKENNING ALS SLACHTOFFER

Sinds een kleine twintig jaar kunnen slachtoffers van mensenhandel in België, net als in verschillende andere Europese landen, een verblijfsvergunning en hulp krijgen als ze meewerken met de autoriteiten. Dat ‘slachtofferstatuut’ is gebaseerd

op een broos evenwicht tussen enerzijds de wil tot bescherming en anderzijds de noodzaak om efficiënt op te treden tegen netwerken. 'Slachtoffer zijn' brengt dus bepaalde voordelen met zich mee, het voorziet in een vorm van regularisatie en creëert nieuwe toekomstperspectieven.

Wanneer de vrouwen echter weigeren mee te werken om te getuigen tegen hun sponsor, valt de bescherming weg en lopen ze het risico gedeporteerd te worden. Er wordt verwacht dat ze 'de waarheid' vertellen, dat ze onbekende politiemensen en witte hulpverleners vertrouwen om hun ware identiteit kenbaar te maken, pijnlijke herinneringen op te rakelen en hun belofte in het thuisland te verbreken. Niet iedereen is daartoe in staat. Degenen die de stap zetten, doen het vaak uit strategische overwegingen, met een duidelijk doel voor ogen en altijd op hun hoede welke informatie ze bloot geven. "Ik ben gelukkig nu, ik ga naar school. Ik kan niet terug naar Benin City, dat is te gevaarlijk. Ik mis mijn moeder, maar ze zet me niet onder druk. Als ik goed werk kan krijgen, kan ik hen thuis ook nog helpen. Ik heb hen nooit verteld wat er gebeurd is," vertelt Rose. Voor sommigen wordt Europa op die manier de plaats waarvan ze gedroomd hebben, maar het betekent ook dat ze niet meer terug kunnen. Anderen ervaren de formele procedure voor erkenning eerder als bedreigend en het lukt hun nauwelijks om er doorheen te komen. Ze hebben immers geleerd om niemand te vertrouwen. Bovendien is het verklikken van je eigen sponsor helemaal niet vanzelfsprekend. In enkele gevallen kunnen slachtoffers meewerken aan vrijwillige terugkeerprogramma's waarbij ze een opleiding en financiële steun krijgen in Nigeria. Op die manier kunnen ze een nieuw leven beginnen.

ZELF MADAM WORDEN

Op een bepaald moment beslissen sommige vrouwen om zelf mee in de business te stappen. Soms worden ze door hun madam in het circuit geïntroduceerd als ze hun schuld hebben afbetaald. In andere gevallen starten ze op zichzelf, vaak met de hulp van familieleden. Op dat moment worden de machtsrelaties omgekeerd: na een periode van uitbuiting beginnen ze zelf andere vrouwen uit te buiten en dat is het begin van een zichzelf cultiverend fenomeen. Geweld kan een ontmenselij-

kend effect hebben op de slachtoffers, trauma's veroorzaken en gevoelens van wraak opwekken. Eens iemand door zo'n proces is gegaan, houdt niets hem of haar tegen om hetzelfde te doen met anderen.

De madams zijn inventief en bij veranderende omstandigheden passen ze hun manier van werken aan. Ze werken samen over grenzen heen, prospecteren waar geld te verdienen valt en proberen acties tegen de mensenhandel te ontlopen. Je kunt hen gerust 'creatieve ondernemers' noemen. Ze worden ook gevoeliger voor het gevaar verklikt te worden. Ze kiezen een veeleer anoniem bestaan en stellen hun meisjes tewerk in andere landen. Anderen hebben begrepen dat geweld niet noodzakelijk de meest effectieve manier is om de meisjes aan zich te binden. Vandaag krijgen veel meisjes de raad om asieland te vragen in Italië waar ze meestal, na een periode van bijstand waarin ze zich al prostitueren en een deel van hun schuld afbetalen, een humanitair visum krijgen.

IEMAND WORDEN OP HET THUISFRONT

Migratie verandert niet alleen het lot van de individuele migrant, maar ook de omstandigheden van de familie en bij uitbreiding van de hele gemeenschap in Nigeria. Het is bekend dat vaders en echtgenoten vaak betrokken zijn bij de migratietrajecten en voordeel hebben bij het geld dat wordt overgemaakt. Maar het is eveneens duidelijk dat vrouwen door de migratie de beschikking krijgen over deviezen en eigendom, wat dan weer bijdraagt tot een verhoging van hun sociale status en prestige, zowel in de familie als in de gemeenschap.

Anna vertelt hoe ze ervan droomt om met Kerstmis als een succesvolle zakenvrouw naar huis te gaan en geschenken uit te delen aan haar familie, zoals verwacht wordt van iemand die in het buitenland verblijft. Door hun precaire situatie in Europa leiden veel vrouwen een eerder marginaal bestaan. Eens ze aan verblijfsdocumenten raken, door te trouwen of door asieland te vragen als slachtoffer van mensenhandel, hebben ze een veel comfortabelere positie om in de diaspora maar vooral aan het thuisfront een belangrijke status te verwerven. Ze krijgen toegang tot sociale en medische voorzieningen in Europa en ze kunnen vooral vrijelijk over en weer reizen.

In tegenstelling tot degenen die in Europa een heel nieuw leven beginnen, willen de meeste vrouwen vooral erkenning krijgen in Nigeria. Ze worden gulzig naar geld en willen het imago dat ze in weelde leven, uitdragen naar hun thuissituatie. Hoewel slechts weinigen erin slagen om de overtocht te maken, hun vrijheid te kopen, documenten te krijgen en het er goed af te brengen, is het toch het succes van die enkele vrouwen dat steeds weer meisjes ertoe aanzet om zelf hun kans te wagen.

Door in het buitenland te verblijven en geld naar huis te sturen, worden de vrouwen de facto kostwinners van de familie, zeker als ze hun schulden hebben afbetaald. Het geld dat zij overmaken is de belangrijkste, soms zelfs de enige vorm van inkomen om schoolgeld en huishuur te betalen. Ze voorzien in een zekere status en veiligheid voor de familie. Als ze succesvol zijn, komen deze vrouwen terug thuis als 'heldinnen', ongeacht hoe ze het geld hebben verdiend. Een studie uit 2015 bij 300 families in Benin City bevestigt dat het effect van de geldtransfers van migranten in belangrijke mate het economisch welzijn en de sociale status van die families heeft beïnvloed en verbeterd. Er wordt wel eens gezegd dat het kantoor van Western Union in Benin City het drukste van alle kantoren in Nigeria is.

EIGENDOM IN BENIN CITY

In de staat Edo is grond traditioneel gemeenschappelijk bezit en het beheer ervan valt onder de verantwoordelijkheid van de Oba, de traditionele en religieuze leider. Meer recentelijk wordt grond steeds meer verhandeld als particulier bezit. Gezien het onzekere en onveilige bestaan in Benin City is het bezit van een woning een belangrijke bron van stabiliteit. Een

huis is niet alleen een woonplaats, maar in geval van verhuur ook een bron van inkomen. Het bezit van een stenen huis is als het ware iets definitiefs in een omgeving die onderhevig is aan de vergankelijkheid van het dagelijks overleven. Investerings in huizenbouw worden voornamelijk gefinancierd met transfers uit het buitenland en veranderen mee het uitzicht van de stad.

Op het vlak van erfenisrechten konden traditioneel alleen de mannen formeel eigendom bezitten. Maar sinds de invoering van de Britse koloniale wetgeving kunnen ook vrouwen, ook als ze getrouwd zijn, eigendom hebben. De voorbije twintig jaar hebben Edovrouwen, met het geld dat ze overzee hebben verdiend, vrij massaal bouwgrond gekocht en huizen gebouwd – iets wat in andere delen van het land ondenkbaar zou zijn. Er wordt beweerd dat vandaag meer dan 50% van de huizen in Benin City eigendom is van vrouwen.

De meest ambitieuze vrouwen dromen ervan een succesvolle zakenvrouw te worden, heen en weer te reizen tussen Europa en Afrika en te genieten van een status van beroemdheid. Een video die circuleerde onder de vrouwen in Europa, toonde een succesvolle Edodame die een weeshuis financiert. De meisjes waren vol lof over haar. Ze dromen ervan om zelf succesvol te zijn en liefdadigheid te bedrijven, uit oprecht altruïsme, want ze weten wat het is om arm te zijn in Nigeria, maar ook om respect en status te verwerven thuis. 'De armen helpen' past in hun beeld van de elite waartoe ze zelf willen behoren. Als ze dat zouden kunnen, hebben ze 'de andere kant' bereikt en zijn ze niet langer diegenen die hulp nodig hebben.

CONCLUSIE: VIER REDENEN OM TE VERTREKKEN

Uit de verhalen van de vrouwen zelf komen vier factoren naar voor die onmiskenbaar de zogenaamde gedwongen prostitutiemigratie van de staat Edo naar Europa stimuleren. Eerst en vooral zijn Edovrouwen onderworpen aan extreme vormen van structureel geweld. Door hun gemarginaliseerde positie in een sociale omgeving die wordt gekenmerkt door economische ongelijkheid en genderdiscriminatie, hebben deze vrouwen geen toekomstvooruitzichten. Het leven van elke dag is een strijd om te overleven. Dit gebrek aan keuze drijft de vrouwen om op zoek te gaan naar alternatieven. En hoewel reizen hen via reclame wordt voorgehouden, hebben ze geen mogelijkheden daartoe, omdat reizen te duur is en het migratiebeleid te restrictief. De enige vorm om te migreren bestaat erin om gevaarlijke beloften te doen aan sponsors en hun leven te riskeren via illegale migratieroutes. Eens in Europa worden ze geconfronteerd met het feit dat ze illegaal zijn, dat ze eigenlijk 'niet gewenst' zijn en als vreemden worden behandeld, waardoor ze zoveel mogelijk onder de radar blijven. Ze vrezen de autoriteiten, zijn onwetend over de lokale situatie en voelen zich niet erkend in de samenleving. Hun nieuwe omgeving biedt hun weinig alternatieven voor de prostitutie waarin ze terechtgekomen zijn.

Ten tweede heeft de populariteit van gedwongen prostitutiemigratie ook te maken met een zekere verbeeldingskracht die vrouwen ertoe aanzet om de sprong te wagen. De zichtbare successen die de levensomstandigheden van veel families hebben verbeterd, doen bij velen de verbeelding op hol slaan. Migratie wordt gezien als een economische activiteit die het mogelijk maakt om eigendom te kopen, een zaak te starten en de familie te onderhouden. Hoe het geld verdiend wordt, komt niet ter sprake. Het taboe rond falen cultiveert alleen maar het optimisme. De Europese levensstijl die geportretteerd wordt, staat haaks op de realiteit, maar wordt mee in stand gehouden door diegenen die geëmigreerd zijn. Zelfs al is het succes virtueel, in het buitenland leven is al een verwezenlijking op zich. De achteruitgang en de onveiligheid in Nigeria worden afgezet tegen de ontwikkeling en voorspoed in Europa. Dat draagt bij

tot een verbeelde wereld en is een vruchtbare voedingsbodem voor het verlangen om te emigreren.

Ten derde is het succes van gedwongen prostitutiemigratie ook het resultaat van een soort collectieve en spirituele medeplichtigheid van de gemeenschap, die deze praktijk eigenlijk goedkeurt. De traditie om een kind op te offeren voor het heil van de familie, maakt dat seksmigratie niet alleen getolereerd maar zelfs aangemoedigd wordt. Zowel spirituele als politieke leiders als familieleden dragen daartoe bij. Bovendien is het pact dat leidt tot schuldslavernij niet alleen maar een economische aangelegenheid. De overeenkomst wordt gesloten met iemand die ouder, rijker en wijzer is en daarom, volgens de lokale gebruiken, respect verdient. De geesten worden opgeroepen om erop toe te zien dat de voorwaarden van het pact worden nageleefd en wanneer de vrouwen in Europa zijn, in een vijandige omgeving, wordt dit contract een element van geloof en verbondenheid met de familie en de eigen gemeenschap.

Tot slot, als de vrouwen in staat zijn om zichzelf vrij te kopen, kan het migratietraject ertoe leiden dat ze een sterke positie verwerven in de gemeenschap in Benin City. Hoewel het slechts weinigen gegeven is, zijn het die verhalen die de verbeelding van velen voeden en er ook toe bijdragen dat diegenen die in schulden zitten hun beloften nakomen. Wanneer vrouwen erin slagen om deviezen te verdienen en voor hun rechten op te komen, veranderen tijdelijke tactische overwegingen in een langeretermijnstrategie. Sommige vrouwen kopen huizen om hun oude dag veilig te stellen. Anderen overwegen om zelf madam te worden en vrouwen uit te buiten. De dichotomie tussen slachtoffer en dader is daarbij bijzonder vaag. De nieuwe madams krijgen erkenning en worden een machtige partner om ongelijke relaties te beslechten. De sociale structuur in sommige gemeenschappen is grondig veranderd als gevolg van seksmigratie. Edovrouwen zijn meesters in het manipuleren van verschillende autoriteiten, zowel Europese regeringen als formele en traditionele autoriteiten in Benin City.

Er is ongetwijfeld veel wat we nooit zullen weten of begrijpen in de ervaringen van de Edovrouwen die betrokken zijn bij seksmigratie en er zijn verschillende aspecten die verder onderzoek en analyse vereisen. Maar het is alvast duidelijk dat het eenzijdige verhaal van slachtoffers en criminelen niet strookt met de werkelijkheid en de verhalen van de vrouwen

zelf. Of zoals de Nigeriaanse auteur Chamamanda Adichie zei: “een eenzijdig verhaal creëert stereotypes en het probleem met stereotypes is niet dat ze niet waar zijn, maar wel onvolledig. Ze dragen ertoe bij dat één verhaal het enige verhaal wordt... Het ontnemt mensen hun waardigheid. Het maakt onze erkenning van gelijkwaardigheid moeilijk.”

REFERENTIES

- Abiodun, A. K., George, A., Chukwuma, A. C., Gbenga, O., & Iluno, L. U. (2017). Human Trafficking: A Global Challenge Reflection on the Challenges in Nigeria. *JL Pol'y & Globalization*, 61, 192.
- Adesina, O. A. (2005). Between culture and poverty: The queen mother phenomenon and the Edo International Sex Trade. *Humanities Review Journal*, 5(1), 28-46.
- Adichie, C. (2009, July). The danger of a single Story [Video file]. Retrieved from https://www.ted.com/talks/chimamanda_adichie_the_danger_of_a_single_story
- Aikpitanyi, I., Giordano, C. & Perlino, E. (2014). Pipeline: Trafficking in Italy. Schilt Publishing
- Alenkhe, O.A. & Omigie O.S. (2015). Migration, remittance and family welfare: a nexus to social development in Benin City. *South South Journal of Cultural Development*, 17(1).
- Braimah, T. S. (2013). Sex Trafficking in Edo State, Nigeria: Causes and Solutions. *Global Journal of Human-Social Science Research*.
- Carling, J. (2005). Trafficking in women from Nigeria to Europe. *Migration Information Source*, 1.
- Ellis, S. (2016). This present darkness: a history of Nigerian organised crime.
- IOM (2017). La tratta di esseri umani attraverso la rotta del mediterraneo centrale.
- Lavaud-Legendre, B. (Ed.). (2013). Prostitution nigériane: entre rêves de migration et réalités de la traite. KARTHALA Editions.
- Leman, J., & Janssens, S. (2013). Creative adaptive criminal entrepreneurs from Africa and human trafficking in Belgium: case studies of traffickers from Nigeria and Morocco. *International Journal of Criminology and Sociology*, 2, 153-162.
- Okojie, C., Okojie, O., Eghafona, K., Vincent-Osaghae, G., & Kalu, V. (2003). Report of field survey in EdoState, Nigeria. Programme of Action Against Trafficking in Minors and Young Women from Nigeria into Italy for the Purpose of Sexual Exploitations, UNICJRI
- Olabisi O. T., & Akinyoade, A. (2015). Coercion or volition: making sense of the experiences of female victims of trafficking from Nigeria in the Netherlands.
- Plambech, S. (2017). Sex, deportation and rescue: economies of migration among Nigerian sex workers. *Feminist Economics*, 23(3), 134-159.

Simoni, V. (2013). I swear an oath. Serments d'allégeances, coercitions at stratégies migratoires chez les femmes nigérianes de Benin City.

Van Dijk, R. (2001). 'Voodoo' on the doorstep: Young Nigerian prostitutes and magic policing in the Netherlands. *Africa*, 71(4), 558-586.

* Uitgebreide referentielijst te vinden in masterproef Indentured sex work migration from Edo state to Europe; Navigation in violent Contexts, Ugent 2018.

REEDS VERSCHENEN MO*PAPERS

2018

- jun 2018: Seksmigratie als deel van de overlevingseconomie in Nigeria (*Sophie Samyn*)
- mei 2018: De rol van de privésector in de ontwikkeling: brandstof en motor tegelijk? (*Melanie Schellens*)

2017

- dec 2017: Saoedi-Arabië: revolutie van bovenaf (*Bart Peeters*)
- nov 2017: Als je geschoren wordt, moet je stilzitten - Hoe de financiële sector mobiliseert tegen een Europese transactietaks (*Lisa Kastner*)
- okt 2017: Besparingsbeleid vergroot ongelijkheid, ontwikkeling vereist echte investeringen (*UNCTAD*)
- mei 2017: Beschikt Rusland werkelijk over een gaswapen? (*James Henderson*)
- mei 2017: Armoede is de echte oorzaak van honger, agro-ecologie de oplossing (*Esmeralda Borgo*)
- jan 2017: Waarom is Oeganda militair zo actief in de regio van de Grote Meren? (*Martijn Engels*)

2016

- dec 2016: 25 jaar Belgische multilaterale samenwerking Kan een kleine speler groot worden in multilateraal verband? (*Kris Panneels*)
- dec 2016: De multilaterale ontwikkelingssamenwerking. Wat we samen doen, doen we beter? (*Kris Panneels*)
- okt 2016: De strijd om de Europese ontwikkelingsbudgetten (*Dirk Brems en Sarah Hulsmans*)
- jul 2016: Hervrederingssamenwerking (*Gorik Ooms*)
- mei 2016: Humanitaire hulp voor deze tijd? (*Overseas Development Institute*)
- apr 2016: Buen vivir: Komt het goede leven uit Zuid-Amerika? (*Eduardo Gudynas*)
- mar 2016: De EU als "ontwikkelingsland", De universele ontwikkelingsagenda van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in het Europees beleid (*Dirk Brems en Julie Lamsens*)
- mar 2016: Europa redden door de democratie te herstellen (*Stephen Bouquin en Karin Verelst, Thomas Fazi*)
- feb 2016: Anno 2016 is ontwikkeling niet meer wat ze is geweest (*Emiel Vervliet*)
- jan 2016: De stille revolutie van sociaal ondernemers, Sociaal ondernemerschap als nieuwe benadering voor internationale solidariteit? (*Fons van der Velden en Pol De Greve*)

2015

- nov 2015: Het ei van Columbus voor ontwikkelingssamenwerking? (*Dirk Brems en Tina Tindemans*)
- okt 2015: Textielarbeidsters hebben sociale bescherming nodig (*Sarah Vandoorne*)
- okt 2015: De twijfelachtige kleuren van groen geld (*Gert Van Hecken en Kahlil Baker*)
- sep 2015: Zijn de opkomende landen nu gevestigde machten? (*Dries Lesage, Stijn Sintubin, Ng Sauw Tjhoi, Laurent Delcourt, Jef Van Hecken, Karin Debroey, Lien Verpoest*)
- apr 2015: Moeten kernwapens gewoon verboden worden? (*Tom Sauer*)
- apr 2015: Een TTIP van sluier: meer vrijhandel dient de winst, niet de mensen (*Emiel Vervliet*)
- jan 2015: De ontwikkelingssamenwerking voorbij? (*Marcus Leroy*)

2014

- december 2014: Wet breekt nood, Toekomst voor rondtrekkende veehouders in Afrika? (*Koen Van Troos*)
- november 2014: #LuxLeaks (*Kristof Clerix / ICIJ*)
- oktober 2014: Nog steeds gelukkig getrouwd? Een gouden bruiloft in de ontwikkelingssamenwerking (*Gijs Justaert*)
- juli 2014: Wordt de geopolitieke kaart van het Midden-Oosten hertekend? (*David Crikemans*)
- juni 2014: We zijn allemaal verschillend. U ook? (*Rachida Lamrabet*)
- mei 2014: Gouden tijden voor de rijken? (*Paul Krugman*)
- apr 2014: Kunnen voorbehoedmiddelen de wereld redden? (*Simon Calcoen*)
- mrt 2014: Gaan de groeilanden een diepe duik tegemoet? (*Pierre Salama*)
- feb 2014: Buitenlandse berichtgeving is dood, leve de mondiale journalistiek? (*Gie Goris*)
- feb 2014: Is Afghanistan klaar voor 2014? (*Thomas Ruttig*)
- jan 2014: Ligt Pakistan op het Arabisch schiereiland? (*Bruno De Cordier*)

2013

- dec 2013: Schept microkrediet slechts een illusie van ontwikkeling? (*Milford Bateman en Ha-Joon Chang*)
- sep 2013: Kan Afrika zijn ontwikkeling zelf financieren uit hogere belastingsopbrengsten? (*Mick Moore*)
- jun 2013: Is uw gsm goud waard?
- apr 2013: Wat weten we (niet) over het geweld in Oost-Congo? (*Koen Vlassenroot, Steven Spittaels, Kris Berwouts en Nadia Nsayi*)
- apr 2013: Bestaan de Zapatisten nog? (*François Hautart*)
- feb 2013: Kan rijst West-Afrika voeden? (*Saartje Boutsen en Jan Aertsen*)
- feb 2013: Hoe komt het dat Afrika de Millenniumdoelstellingen niet haalt? (*Dimitri Van den Meerssche*)

2012

- okt 2012: Genetisch gewijzigd voedsel als oplossing voor het hongereprobleem? (*Hielke Van Doorslaer*)
- sep 2012: Kan zwart-Afrika voedselzekerheid bereiken? (*UNDP*)
- sep 2012: What is the Rise of South-South relations about? (*Sanoussi Bilal*)
- apr 2012: Hoe inclusief is onze ontwikkelingssamenwerking? (*PHOS*)
- mar 2012: Brengen verkiezingen meer democratie in Congo? (*Mieke Berghmans en Nadia Nsai*)
- mar 2012: Wat na Busan? (*Bert Jacobs*)
- mar 2012: Kan de politiek de ontwikkelingssamenwerking redden? (*Alex Duncan en Gareth Williams*)
- feb 2012: Wordt het precariaat een nieuwe sociale klasse? (*Guy Standing*)
- feb 2012: Waarheen met de revoluties in Egypte en Syrië? (*Brigitte Herremans, Pieter Stockmans en Majd Khalifeh*)

2011

- nov 2011: Kan armoede overwonnen worden? (*Abhijit Vinayak Banerjee en Esther Duflo*)
- nov 2011: Is India goed bezig? (*Jean Drèze en Amartya Sen*)
- nov 2011: Een keerpunt voor sociale bescherming wereldwijd? (*Gijs Justaert en Bart Verstraeten*)
- okt 2011: Heeft ontwikkelingshulp zijn tijd gehad? (*Marcus Leroy*)
- okt 2011: 7 billion: development disaster or opportunity? (*Hania Zlotnik and Fred Pearce*)
- sep 2011: Erkenning van de Palestijnse staat: een game changer? (*Brigitte Herremans*)
- jun 2011: Een uitweg uit de nieuwe voedselcrisis? (*Saartje Boutsen*)
- mei 2011: Is het einde van de bevolkingsgroei werkelijk in zicht? (*Ronald C. Schoenmaeckers*)
- apr 2011: Waarom gelijkheid beter is voor iedereen (*Richard Wilkinson en Kate Pickett*)
- mar 2011: Welke toekomst voor de ontwikkelingssamenwerking? (*Nemat Shafik*)
- feb 2011: Realiteit of mythe? Minerale rijkdom als motor van het geweld in het oosten van Congo (*Rachel Perks en Koen Vlassenroot*)

2010

- dec 2010: Heeft Congo kans van slagen? (*Tom De Herdt, Kristof Titeca en Inge Wagemakers*)
- nov 2010: Heeft de crisis het draagvlak van ontwikkelingssamenwerking ondermijnd? (*Tom De Bruyn & Ignace Pollet*)
- nov 2010: De laatste energiecrisis? Betekent piekolie het einde van de homo Petroliensis? (*Elias Verbanck*)
- sep 2010: Wat doet China in Afrika en Latijns-Amerika? (*John Vandaele & Marc Vandepitte*)
- sep 2010: De millenniumdoelstellingen: wachten op de grote doorbraak? (*Lonne Poissonnier & Rudy De Meyer*)
- jun 2010: Hoe goed zijn Brazilië, China en India in armoedebestrijding? (*Emiel Vervliet*)
- mei 2010: Why is poverty a human right crisis? (*Irene Khan and Steven Vanackere*)
- mei 2010: Wat is nu eigenlijk goed bestuur? (*Emiel Vervliet*)
- apr 2010: Is er Apartheid in het Heilige land? (*Korneel De Rynck*)
- mar 2010: Water zonder grenzen? Het regionaal belang van het Afghaanse water (*Benjamin Sturtewagen*)
- feb 2010: Wat met de Cubaanse revolutie na Fidel Castro? (*Marc Vandepitte*)
- feb 2010: Leidt klimaatverandering tot oorlogen? (*Harald Welzer en Jamie Shea*)
- jan 2010: Mogen we nog dieren eten in tijden van klimaat- en voedselcrisis? (*Jonathan Safran Foer en Louise Fresco*)

2009

- nov 2009: Spionage in het hart van Europa? (*Kristof Clerix*)
- nov 2009: Hebben de ngo's hun ziel verkocht aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking? (*Jean Reynaert en Patrick Develtere*)
- okt 2009: Chaos in Afghanistan en Pakistan? (*Ahmed Rashid en Jef Lambrecht*)
- sep 2009: De 'Gele Reus' in ademnood? (*Samia Suys*)
- sep 2009: Is ontwikkelingshulp verantwoordelijk voor de armoede in Afrika? (*Dambisa Moyo en Kumi Naidoo*)
- jul 2009: Is dit de nieuwe kolonisering? (*International Food Policy Research Institute, The Economist, vertaling Emiel Vervliet*)
- jun 2009: Kan de G20 de wereld redden? (*Emiel Vervliet*)
- apr 2009: Hoezo, vrije meningsuiting? (*Ruddy Doom en Sofie Van Bauwel*)
- mar 2009: Hebben financiële speculanten 120 miljoen mensen honger laten lijden? (*Peter Wahl, vertaling en samenvatting door Emiel Vervliet*)
- mar 2009: What is the status of human rights in Iran? (*Shirin Ebadi*)
- feb 2009: Hoe zien wij Gaza? (*Ruddy Doom en Simone Korkus*)

2008

- dec 2008: Wat is waardig werk? (*Emiel Vervliet*)
- nov 2008: Betalen de armen de prijs van een slecht beleid? (*Saar Van Hauwermeiren*)
- okt 2008: Hoeveel armen zijn er nu eigenlijk? (*Emiel Vervliet*)
- okt 2008: Blinkt alle goud? (*Catapa*)
- jul 2008: Door welke lens kijken wij naar China? (*Kristof Decoster*)
- jun 2008: Heeft Congo iets aan zijn mijnen? (*Raf Custers*)
- jun 2008: Wie zorgt er voor een échte groene revolutie? (*Jan Aertsen en Dirk Barrez*)
- mei 2008: Kan onverschilligheid dodelijk zijn? (*Forum for African Investigative Reporters, vertaling en samenvatting: Emiel Vervliet*)
- mar 2008: Levert de traditie de oplossing? (*Bert Ingelaere*)
- feb 2008: Kunnen boeren de wereld redden? (*Saartje Boutsen*)
- jan 2008: Neemt de inkomensongelijkheid in de wereld toe of af? (*Emiel Vervliet*)

2007

- dec 2007: Waar de kassa altijd rinkelt? (*Internationaal Vakverbond, vertaling: Emiel Vervliet*)
- dec 2007: Is er leven na Kyoto? (*Simon Calcoen, Peter Tom Jones, Edith Vanden Brande en Alma De Walsche*)
- okt 2007: Zijn de EPA's levensgevaarlijk? (*Marc Maes*)
- sep 2007: Ligt de Afrikaanse hemel in Barcelona? (*Roos Willems, vertaling: Emiel Vervliet*)
- jun 2007: Hoe erg is het klimaat eraan toe? (*IPCC, vertaling: Emiel Vervliet*)
- jun 2007: Redt de minister van Financiën het klimaat? (*Aviel Verbruggen, vertaling: Emiel Vervliet*)
- jun 2007: Viva el populismo? (*Emiel Vervliet en Alma De Walsche*)
- mar 2007: Veertig jaar bezetting - Hoe lang nog? (*Ludo De Brabander & Brigitte Herremans*)

Al deze MO*papers kunnen gratis
gedownload worden op www.MO.be/papers

